

STAUROS

č. 4 február/marec 2023

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko o SLOVE

V knihe rozhovorov s českým kňazom Karolom Satoriom ma zaujala jedna otázka: Aké je najväčšie pokušenie mnícha, ktorý vstupuje do kláštora? Odpoveď znela: Na začiatku chce vraj démon vydesiť novica predstavou dlhého života. Toto prirovnanie ma zaujalo preto, lebo pri vstupe do dlhého obdobia Veľkého pôstu nás môže stretnúť podobné pokušenie. Netrzeplivá otázka na začiatku, kedy sa to už celé skončí. Poznáte to. Ešte ste len vyrazili na dlhšiu cestu a deti v pravidelných intervaloch vysielajú zvedavú otázku: A kedy tam už budeme? Možno podobne sa pýtajú aj Božie deti na ceste liturgickým rokom. Kedy už konečne skončí pôst a my budeme sláviť sviatok?

Dobre však vieme, aká dôležitá cesta. Znova dnes stojíme na štartovacej čiare 40 dňového trojboja Veľkého pôstu. Budeme zápasit' v troch známych disciplínach: pôst, modlitba a almužna. Preto nám matka a trénerka Cirkev tesne pred štartom dáva posledné inštrukcie, návody, povzbudenie. A robí to ako vždy: Božím slovom. V posledných pokynoch pred štartom, teda v evanjeliu tzv. Syropôstnej nedele (Mt 6, 14-21), ma zastavilo jedno nenápadné slovo: skrytosť. Pán Ježiš pripomenul, že náš nebeský Otec (ako „rozhodca“) vidí aj v skrytosti. Čo nám pri tom napadne ako prvé? Že nemá zmysel podvádzať. Je zbytočné robiť veci len formálne, iba naoko. Lebo my vieme, že ten pôstny trojboj je vlastne o vzťahoch: modlitba je o vzťahu s Bohom, pôst je najmä o vzťahu k veciam a almužna je hlavne o vzťahu k ľuďom. A na každej z tých troch úrovni ide aj o vzťah k sebe samému.

Všetky tri disciplíny sú teda veľmi úzko prepojené. Nedá sa súťažiť iba v jednej alebo dvoch. Už by to bola celkom iná súťaž. Pôst bez modlitby je čistá diéta. Pôst bez almužny zasa čisté sebeckto. Preto sv. Bazil Veľký pripomína jedno pôstne pravidlo, ktoré už dobre poznáme: „Čo ti osoží, keď neješ mäso a pritom máš 'v zuboch' svojho brata.“ Práve preto má veľký zmysel ten pôstny trojboj. Všetko to, čo pri mojom postení vypláva na povrch zo skrytosti môjho vnútra, môžem vložiť do modlitby pred Boha. A čo povedal Pán Ježiš? „A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti“ (Mt 6,18)

Preto je pre nás Veľký pôst darom od Boha. Boh nie je len rozhodca. On nás túži odmeniť. Boh je na našej strane. A čo je tou odmenou? Poznanie. Poznanie seba a súčasne poznanie Boha. Lebo neviem ako Vy, ale ja čím som starší, tým viac zisťujem, ako málo sa vlastne poznám. A dokonca sa mi niekedy stáva, že po tých rokoch ešte prekvapím sám seba. Spätne sa čudujem, ako som mohol tak zareagovať. Možno ste aj Vy zažili takú situáciu, keď ste povedali: To som nebol/-a ja! Takéto zážitky nás veľmi nepotešia. Ale pritom sú nesmierne dôležité. Lebo nám ukazujú, že poznaniu pravdy o sebe sa nedá vyhnúť. Ako sa

to spieva v jednej piesni: „Nedá sa ujsť. Pred svetom neutečieš. Ved' svet, to si aj ty sám.“ Keďže sa tomu nedá vyhnúť, potom je lepšie, poznať túto pravdu cielene. A poznať ju vo svetle celej pravdy, ktorou je pre nás osoba Ježiša Krista. Je zaujímavé, kedy sa postil on. Nebolo to pred krstom, ako to robíme my. Pán Ježiš sa postil 40 dní po krste. Prečo? Aby ukázal, že našim obrátením, našim rozhodnutím sa pre Boha to vôbec nekončí, ale práve naopak. Len teraz sa to začne. Na začiatku pôstu je tu Božia milosť. Tým si môžeme byť istí, ale rovnako tu bude aj naše falošné ja. A keď prestaneme jesť mäso, sladkosti, piť kávu či alkohol, fajčiť, pozerat' televíziu, četovať, zrazu sa objaví. Ale Boh bude prítomný tiež. To nám chce ukázať modlitba, ktorá bude v pôste preto o niečo dlhšia a viac nabitá motívmi pokánia – poklony sv. Efréma, Kánon sv. Andreja... Prečo tomu tak bude? Lebo nepôjde o to, aby sme informáciu o sebe prijali ako výčitku od Boha, ale ako dar. Ako keď priateľ odhaľuje tajomstvo svojmu priateľovi. Je to niečo veľmi intímne. A presne taký má byť pôst. Myslíme na to, keď príde pokušenie prestať.

Nemôžeme uniknúť pred sebou samým so všetkým tým balastom, ale môžeme ho poznať, stretnúť sa s ním. Nedávno ma zaujalo ako vzniklo toto slovo. Balast bola potrebná záťaž na lodi. Keď sa námorníci mali plaviť loďou do Indie, aby tam nakúpili korenie, čo museli predtým urobiť. Ešte pred vyplávaním do Inde zbierali po prístave všetko haraburdie, aby zaťažili loď. Táto záťaž bola životne dôležitá, lebo dávala lodi stabilitu, keď sa na mori strhla búrka. Keď ale potom doplávali do určenej destinácie, toto haraburdie vyhádzali a namiesto neho nabrali vzácny tovar, ktorý bol záťažou. A o tom je pôst. Boh nás pozýva, aby sme vymenili záťaž. Zameniť haraburdy za vzácny obsah: a ním je Boh sám.

NÁRODNÝ TÝŽDEŇ MANŽELSTVA

Odkaz...“ Aký presne, či vo fľaši, v poštovej či e-mailovej schránke, na zrkadle, či pripevnený na chladničke, to je prenechané iniciatíve a fantázii manželov. Práve o nich totiž išlo počas týždňa od 13. do 19. februára 2023, ktorý je na Slovensku tento rok už po trinástykrát označovaný ako Národný týždeň manželstva.

Celé sa to začalo v obchode so stavebným materiálom v rade pri pokladni. Angličan Richard Kane si spomína na zrod idey: „Všimol som si, ako ľudia platili za tienidlá na lampy, tapety, koberce a pomyslel som si: 'Nie je zaujímavé, koľko času a peňazí míňame na zariadenie našich domov a bytov? Ale ako málo venujeme vytváraniu vzťahov, na ktoré vlastne ten byt či dom máme.' K tomu sa pridružili spomienky na viacerých kamarátov, ktorých manželstvá sa rozpadli vraj najmä preto, že si prestali rozumieť...“ Myšlienky v dlhom rade pri pokladni sa od roku 1997 opakovane pretavujú do dlhého radu podujatí a kurzov, ktoré chcú upriamiť pozornosť na niečo, čo aktuálne už veľmi nie je v kurze: manželstvo. Termín Národného týždňa manželstva, alebo „Marriage-week“, nie je vybraný náhodne, ale je viazaný na sviatok sv. Valentína, ktorý latinská cirkev slávi 14. februára. Jedným z jeho cieľov je tematizovať myšlienku starostlivosti o manželský vzťah aj vo verejnom priestore. Nielen Kane je totiž presvedčený, že „šťastné manželstvo nie je ako počasie, ktoré nemôžeme ovplyvniť; nie je to osudová vec, ktorá sa nám len tak stane. (...) Preto kvalitu nášho manželstva netreba nechať na náhodu.“ Z tejto myšlienky vchádzajú takmer všetky aktivity, úvahy i rozhovory zverejnené na súhrnnej oficiálnej stránke Národného týždňa: www.ntm.sk.

V našej farnosti sme sa k projektu pripojili najmä v piatok, 17. 2. 23 spoločnou modlitbou akatistu požehnania rodín, sv. liturgiou slávenou za manželstvá a rodiny farnosti a následne agapé na biskupskom úrade. Tu nám o svojich skúsenostiach s rodinami vo svojej minulej eparchii Parma (USA) porozprával náš nový pomocný biskup vladyka Milan Lach SJ.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 20. - 26. 2. 2023

Pondelok	Prvý deň Veľkého pôstu, prísny pôst 17:00 Veľkopôstna večiereň (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská) Následne: časť Veľkého kánona sv. Andreja Krétskeho
Streda	17:00 Liturgia preždeosvjaščených darov (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská) Následne: časť Veľkého kánona sv. Andreja Krétskeho
Piatok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská), svätenie kolivy
Sobota	Teodora Tiróna 17:00 Sv. liturgia (slovenská) Následne: <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	PRVÁ PÔSTNA – nedeľa Ortodoxie, 5. hlas 8:00 Utierenie (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v Bernolákove 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: <i>veľkopôstna večiereň</i>

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 27. 2. - 5. 3. 2023

Pondelok	17:00 Veľkopôstna večiereň (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Streda	17:00 Liturgia preždeosvjaščených darov (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Piatok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská)
Sobota	Druhá zádušná 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>panychída, hramoty</i> Následne: <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	DRUHÁ PÔSTNA, sv. Gregora Palamu, 6. hlas 8:00 Utierenie (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 17:00 Sv. liturgia v Malackách 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) následne: <i>Veľkopôstna večiereň</i>

OZNAMUJEME

- V pondelok, 20. 2. 23 sa začína Veľký pôst pred Paschou. V tento deň je zároveň prísny pôst, rovnaký ako aj na Veľký piatok. (Je dovolené raz sa najesť dosýta a dva krát menšie občerstvenie. Vylúčené sú všetky „živočišne“ pokrmy). Liturgicky do tohto obdobia vstúpime už veľkopôstnou večierňou *syropôstnej* nedele s obradom vzájomného zmierenia.
- Počas obdobia Veľkého pôstu dodržiavame tzv. aliturgické dni – v pondelky, utorky a štvrtky sa namiesto sv. liturgie o 17.00 modlíme veľkopôstnu večiereň. V stredu a piatky slúžime liturgie vopred posvätených darov.
- V utorok (21.2.) a vo štvrtok (23.2.) počas prvého týždňa Veľkého pôstu sa po skončení veľkopôstnej večierne pomodlíme aj predpísanú časť z kajúceho Kánona sv. Andreja Krétskeho. Už od prvých dní tak budeme v modlitbe oboznámení s hĺbkou pôstneho obdobia.
- Počnúc sobotou 25. 2. 23 znova pokračujeme v slávení sv. liturgií v UPeCe Mlynská Dolina so začiatkom o 19:00 hod.
- V nedeľu, 26. 2. 23 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme Svätého Štefana Uhorského v Bernolákove o 16:00 hod.
- Piatok, 3. 3. 23 je prvým piatkom v mesiaci, preto sa v chráme ráno o 7:00 hod pomodlíme utiereň a večer o 17:00 hod. bude liturgia vopred posvätených darov. Počas celého dňa bude v chráme možnosť prísť k sv. spovedi alebo adorovať.
- Pozývame záujemcov na modlitebné stretnutie s rozjímaním nad Božím slovom, ktoré bude v piatok, 3. 3. 23 po sv. liturgii, cca. o 18:00 hod. na eparchiálnom úrade. Stretnutie je vhodné pre všetkých, ktorí sa chcú hlbšie zamýšľať nad významom Božieho slova pre svoj život v spoločenstve veriacich.
- V sobotu 4. 3. 23 bude od 14:30 hod. na eparchiálnom úrade stretnutie detí pred prvou sv. spoveďou a eucharistiou.
- Sobota, 4. 3. 23 je zároveň *Druhá zádušná*. Sv. liturgia v cirkevnoslovanskom jazyku o 17:00 hod. bude slávená za našich zosnulých veriacich a po nej bude panychída s hramotami. Kto by chcel obnoviť hramotu svojej rodiny, dopísať novú alebo doplniť mená zosnulých, môže tak urobiť v najbližších dňoch.
- V nedeľu, 5. 3. 23 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme Najsvätejšej Trojice v Malackách so začiatkom o 17. 00 hod.
- V nedeľu, 5. 3. 23 bude „jarná“ zbierka na Charitu. Jej účelom je systematická podpora ľudí v hmotnej núdzi, v mene ktorých už vopred ďakujeme za Vaše dary.
- Prosíme spevu schopných veriacich, aby podľa možností priložili svoj hlas k dielu a posilnili naše chrámové zbory Kyrillomethodeon a Chryzostomos.
- V ponuke kníh je zbierka zamyslení k nedeľným a sviatočným čítaniam liturgického roka s názvom: *Bližšie k Synovi*. Kniha obsahuje aj 24 umeleckých fotografií Timoteja Križku, je za príspevok 10 € a jej autorom je o. Rastislav Čížik.

ĎAKUJEME

- Bohu známa rodina darovala na podporu farnosti 50 €; iná, Bohu známa darovala pre potreby chrámu a charity 60 €. Vyslovujeme vdľačné „Pán Boh odmeň!“
- V nedeľu, 12. 2. 23 sme pri zbierke na solidárny fond prispeli sumou 685 €, ktorou sme podporili ekonomicky slabšie farnosti našej eparchie. „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Ďukovej a Porhinčákovej* (11. 2. 23) a rod. *Mockovej a Žačikovej* (18. 2. 23)

25. 2. 2023 upratujú: rod. Beblavá, Pätoprstá a Rimová

4. 3. 2023 v rozpise nasledujú: rod. Krajňáková a Telepčáková.

Ďakujeme za Vašu službu.

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:
osobne: o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400 845
e-mail: bratislava@grkatba.sk
o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, tel.: 0903/946 717